

Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru aria curriculară**

***TERAPIE EDUCAȚIONALĂ COMPLEXĂ ȘI
INTEGRATĂ***

Disciplina SOCIALIZARE

Învățământ special

Clasele pregătitoare – a IV-a

Dizabilități intelectuale ușoare și moderate

București, 2021

Notă de prezentare

În cadrul învățământului special asigurarea calității procesului educațional se sprijină pe programe analitice elaborate într-o manieră prin care să răspundă cerințelor fiecărui copil, în raport cu posibilitățile reale de învățare, de stilul și de ritmul fiecărui copil.

Pentru elevii din învățământul special învățarea se face prin diferențiere și individualizare, componenta compensator-recuperatorie fiind realizată prin intermediul activităților din cadrul ariilor curriculare „*Terapii specifice și de compensare*” și „*Terapia educațională complexă și integrată*”. Intervențiile corectiv - recuperatorii ale terapiilor specifice și ale terapiilor educaționale se realizează prin programe individuale de învățare - corectare - compensare care au ca finalitate formarea deprinderilor de viață cotidiană, cultivarea capacităților și aptitudinilor pentru muncă, progresul în formarea și dezvoltarea personalității elevilor. Astfel, se respectă principiile fundamentale ale educației speciale: *principiul asigurării unității instrucției, educației, compensării, recuperării și/ sau reeducării, principiul accesibilitatii și tratării individuale, diferențiate, principiul unicității și al individualizării.*

Aria curriculară „Terapia educațională complexă și integrată” cuprinde următoarele discipline: *Formarea autonomiei personale, Socializarea, Terapia ocupațională, Stimularea cognitivă și Ludoterapia.*

Activitățile propuse în cadrul acestor discipline sunt realizate de către profesorul - educator (clasele I –a IV-a) cu toți elevii clasei, sprijină și completează programului de predare-învățare-evaluare, desfășurat de către profesorul de educație specială și au un caracter de terapie corectiv-recuperativă.

Formarea autonomiei personale și Socializarea, procesul integrării constituie o acțiune complexă care generează o fuziune între elementele sistemului personalității și elementele sistemului social, determinând o dinamică de dezvoltare prin intermediul unor factori purtători de valori morale, spirituale, culturale (familia, școala, institutiile publice din comunitate etc.) aparținând grupului social. *Socializarea* presupune achiziția unor cunoștințe despre sine și despre mediul înconjurător, învățarea unor norme de conduită socială, ceea ce permite integrarea în colectivitate. Abilitățile și competențele necesare adaptării și integrării sociale sunt rezultatul unui proces continuu de învățare și antrenament al deprinderilor copilului în situații diverse de viață. Aceste considerații generale privind procesul adaptării și integrării sociale permit analiza și proiectarea programelor educaționale raportate la specificul și particularitățile individuale ale copilului.

Terapie ocupațională, pornind de la principalele forme de ocupații ale ființei umane: *munca, jocul și activitățile de viață cotidiană*, are în vedere următoarele obiective: dezvoltarea, menținerea și recuperarea nivelului de funcționare al organismului fiecărei persoane; compensarea deficiențelor funcționale prin preluarea funcțiilor afectate de componentele valide ale organismului persoanei; prevenirea destructurării anumitor funcții ale organismului; inducerea unei stări de sănătate și încredere în forțele proprii ale persoanei.

Stimularea cognitivă se constituie din acțiuni și programe compensatorii care facilitează înțelegerea lucrurilor, fenomenelor, persoanelor și situațiilor de viață în dimensiunea lor instrumental-integratoare. Structurarea proceselor de cunoaștere la copilul cu dizabilități intelectuale se referă la dobândirea instrumentelor de bază ale cunoașterii (citit, scris, socotit) și la formarea unor tehnici elementare de muncă intelectuală. Este necesar ca activitățile desfășurate în cadrul acestei arii să aibă un pronunțat caracter ludic, jocul fiind cea mai eficientă cale de stimulare cognitivă .

Ludoterapia, Jocul didactic, o formă de organizare a cogniției și o cale de organizare a cunoașterii conduce la stimularea și dezvoltarea capacităților cognitive ale copilului, educarea trăsăturilor de personalitate și realizarea obiectivelor de cunoaștere ale procesului de predare-învățare este evidentă; prin jocul didactic, elevul își angajează întregul potențial psihic, își antranează observația, își cultivă inițiativa, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă.

Stabilirea competențelor generale, competențelor specifice, activităților de învățare, conținuturilor învățării și standardelor curriculare de performanță pentru programele terapiilor educaționale ce urmează a fi parcurse de către elevii cu deficiență mintală ușoară și moderată din ciclul primar al școlii speciale, trebuie să țină cont de particularitățile psiho-intelectuale ale acestor beneficiari.

Programele propuse pentru disciplinele cuprinse în aria curriculară „Terapia educațională complexă și integrată” au un caracter orientativ, oferind cadrului didactic libertatea de a alege exerciții de învățare și activități cu caracter terapeutic corespunzătoare nivelului de dezvoltare psihofizică al elevilor cu dizabilități intelectuale și, respectiv, zonei proximei dezvoltări a fiecărui caz în parte.

Competențe generale

- 1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**
- 2. Formarea conduitelor perceptivă - motrice, de orientare spațio-temporală și adaptare la mediul ambient**
- 3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți

Clasa pregătitoare
<p>1.1. Identificarea unor trăsături personale elementare Exerciții aplicative individualizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de identificare și denumire a părților corpului uman; - Desenarea conturului corpului în mărime naturală, colorarea conturului astfel încât să semene cât mai bine cu sine (culoarea părului, culoarea ochilor etc.); - Decuparea și afișarea produselor; - Vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora; - Realizarea de desene de tip autoportret; - Colaje despre propria persoană; - Prezentarea fotografiei proprii, la vârste diferite.
<p>1.2. Recunoașterea propriei identități, prin raportare la mediul în care trăiește</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții aplicative individualizate; - Exerciții-joc de descriere a propriei persoane sub aspect fizic; - Exerciții de numire a lucrurilor care ne reprezintă (jucării, colecții, camera mea, rechizite, vestimentație etc); - Exerciții-joc de identificare și/ sau descriere a membrilor familiei sub aspect fizic; - Exerciții-joc de identificare a membrilor familiei, după gradul de rudenie (bunica, frate, văr, mătușa etc.); - Manevrări de jucării, imagini, jocuri de construcții (joc de asamblare a obiectelor de mobilier („Locuința”); - Exerciții-joc de asociere <i>obiecte de mobilier – spațiu corespunzător</i> („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”) - Exerciții-joc de identificare a colegilor și a profesorului/ după voce sau descriere orală.
<p>1.3. Identificarea unor obiecte și activități simple de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de identificare a obiectelor de igienă personală și explicarea modului de folosire a acestora; - Ghicitori, poezii, cântece despre obiecte de igienă personală; - Vizionarea unor filme scurte despre igiena personală; - Activități practice de exersare a acțiunilor de îmbrăcare/ dezbrăcare sau legarea șireturilor; - Spălarea mâinilor înainte de servirea mesei după utilizarea toaletei; - Ordonarea hainelor; - Aranjarea/împachetarea hainelor; - Închiderea fermoarului, nasturilor, în vederea dezvoltării independenței față de adult; - Exerciții de reprezentare grafică a unor obiecte, activități și reguli simple de igienă personală.

2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațio-temporală și adaptare la mediul ambiant

Clasa pregătitoare
<p>2.1. Formarea structurilor perceptiv motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială Exerciții pentru formarea noțiunilor de :</p> <ul style="list-style-type: none"> - culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde); - mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire, gros etc); - formă (punct, linie, cerc, pătrat etc), - exerciții de identificare, sortare obiectuală și imagistică, după unul sau mai multe criterii (culoare; culoare-formă etc) cu verbalizare;

Clasa pregătitoare
<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare, sortare imagistică prin intermediul software-ului educațional, cu verbalizare; - exerciții de sinteză perceptuală (puzzle, incastrare, completare imagine lacunară etc); - exerciții de orientare în spațiul restrâns (foaie de bloc/ caiet de desen) după repere date (puncte de sprijin).
<p>2.2. Formarea conduitelor de orientarea spațială în mediul familial, școlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manevrări de jucării și imagini; - Jocuri de construcții (joc de asamblare a obiectelor de mobilier („Locuința”); - Exerciții-joc de asociere obiecte de mobilier – spațiu corespunzător („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”); - Executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu.

3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)

Clasa pregătitoare
<p>3.1. Formarea și dezvoltarea comunicării și a unei atitudini civilizate în relația cu ceilalți</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de conștientizare a categoriilor de persoane după vârstă/gen: băiat, fată, tânăr, copil, bătrân și după funcție/ poziție (profesor, polițist, poștaș, bucătar, clown etc); - Exerciții pentru însușirea formulelor de adresare/ politețe în comunicarea pe orizontală (elev-elev/ prieten) și pe verticală (elev/ părinte/ profesor); - Exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive; - Exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii.
<p>3.3. Formarea comportamentelor independente în mediul social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deplasări în localitate: - vizite/ plimbări; excursii; - cumpărături; - vizionare spectacole etc. - Exerciții practice de însușire a regulilor de comportare civilizată în societate (transport, spectacole, vizite etc.); - Joc de rol cu tematică diversă („În vizită”, „În parc”).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
1. Autocunoaștere : - Persoana - Familia - Locuința - Igiena personală	-Recunoașterea propriei identități; -Schema corporală: -alcătuire; -denumirea părților corpului.
	-Eu, tu, ceilalți; -Familia mea;
	-Locuința mea; -Obiecte de mobilier; -Obiecte și activități zilnice de igienă personal.
2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațială	-Structuri perceptiv motrice: -culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde); - mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire, gros etc); -formă (punct, linie, cerc, pătrat etc); - identificare, sortare, asociere, potrivire.
	- Conduite de orientare spațială: - în mediul familial; - în școală; - deplasări, excursii, drumeții; - obiective socio-culturale.
3. Comunicare și relaționare umană pozitivă	- Reguli și norme de conduită civică; - Trăsăturile morale ale persoanei și buna conviețuire - Deplasări în localitate: vizite/ plimbări; excursii; - cumpărături; - vizionare spectacole.

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**

Clasa I
<p>1.1. Prezentarea unor trăsături personale elementare, în contexte variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea unor ecusoane personalizate; - crearea unor obiecte simple prin modelaj (plastilină, lut) sau colaj (reviste, ziare, materiale din natură) care să exprime caracteristicile propriei persoane; - prezentarea trăsăturilor personale elementare în fișe de lucru; - jocuri de continuare a unor fraze, pentru exprimarea preferințelor: „Îmi place să ...”, „Mâncarea mea preferată este...”, „Culoarea mea preferată este...”; - jocuri pentru fixarea lateralității.
<p>1.2. Recunoașterea propriei identități, prin raportare la mediul în care trăiește</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții aplicative individualizate; - Exerciții de identificare a relațiilor între colegi: cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, intrajutorare, competiție („Cum îmi aleg prietenii?”, “Azi am greșit, mâine voi fi mai bun”, “Fapte bune, fapte rele”); - Joc de rol cu tematică diversă (“De-a familia”, “De-a școala”, “De-a profesorul”, „De-a meseriile” etc.); - Exerciții de identificare a asemănărilor și deosebirilor persoanelor din grupul lui, în contexte variate (imagini, filme, lecturi); - Exerciții de identificare imagistică a spațiului școlar.
<p>1.3. Identificarea unor reguli de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea în imagini a respectării/încălțării regulilor de igienă personală; - desenarea unor personaje care respectă/ nu respectă regulile de igienă personală; - jocuri creative: “Ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista săpunul?”, „Imaginează-ți că săpunul ar conduce lumea”, “În geanta ta descoperi că o periută de dinți îți vorbește...” - realizarea unor colaje, desene, sloganuri/cuvinte; - fișe de lucru pentru exersarea învățării regulilor de igienă personală: corespondențe, asocieri, consecințe, completare de obiecte care lipsesc, exprimare de opinii.

2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațio-temporală și adaptare la mediul ambiant

Clasa I
<p>2.1. Formarea structurilor perceptiv motrice de culoare, mărime, formă, orientare spațială</p> <p>Exerciții pentru formarea noțiunilor de :</p> <ul style="list-style-type: none"> - culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde); - mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire, gros etc); - formă (punct, linie, cerc, pătrat etc), - direcție (dreaptastânga; înainte-înapoi etc); - poziție (orizontal, vertical, oblic, sus, jos, pe, între etc); - exerciții de identificare, sortare obiectuală și imagistică, după unul sau mai multe criterii (culoare; culoare-formă etc) cu verbalizare; - exerciții de identificare, sortare imagistică prin intermediul software-ului educațional, cu verbalizare; - exerciții de sinteză perceptuală (puzzle, incastrare, completare imagine lacunară etc); - exerciții de orientare în spațiul restrâns (foaie de bloc/ caiet de desen) după repere date (puncte de sprijin);
<p>2.2. Formarea conduitelor de orientare spațio-temporală în mediul familial, școlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manevrări de jucării și imagini; - Jocuri de construcții (joc de asamblare a obiectelor de mobilier, „Locuința”, Școala);

Clasa I
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de asociere obiecte de mobilier – spațiu corespunzător; („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”) - Executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu; - Exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat; - Exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, religioase din mediul apropiat; - Exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice – regimul zilnic) / a zilelor săptămânii/ anotimpurilor (jocul „Anotimpurilor” etc.); - Exerciții de asociere: acțiuni specifice momentelor zilei- imagine; anotimp – imagine; - Exerciții-joc de ordonare temporală (joc imagistic: 3-5 imagini).

3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)

3.1. Formarea și dezvoltarea comunicării și a unei atitudini civilizate în relația cu ceilalți

- Exerciții de conștientizare a categoriilor de persoane după vârstă/gen: băiat, fată, tânăr, copil, bătrân și după funcție/ poziție (profesor, polițist, poștaș, bucătar, clovn etc);
- Exerciții pentru însușirea formulelor de adresare/ politețe în comunicarea pe orizontală (elev-elev/ prieten) și pe verticală (elev/ părinte/ profesor);
- Exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive;
- Exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii;
- Jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite;
- Vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate.

3.2 Formarea abilităților de adaptare la nivel de microgrup/comunitate

- Exerciții de identificare și respectare a reperelor orare ale vieții familiale (regimul zilnic);
- Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei;
- Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei;
- Exerciții de descriere a ocupațiilor părinților;
- Joc didactic ”Jocul meseriilor”;
- Sărbătorirea unor evenimente importante din viața personală și a grupurilor de apartenență (ziua onomastică, ziua de naștere, Ziua Mamei, Ziua Copilului etc.);
- Celebrarea unor evenimente naționale și religioase (Ziua Națională, Paștele, Crăciunul etc.).

3.3. Formarea comportamentelor independente în mediul social

- Deplasări în localitate:
- vizite/ plimbări; excursii;
- cumpărături;
- vizionare spectacole, etc;
- Exerciții practice de însușire a regulilor de comportare civilizată în societate (transport, spectacole, vizite, etc.).
- Joc de rol cu tematică diversă („În vizită”, „În parc”).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
1. Autocunoaștere : - Persoana - Familia - Locuința - Igiena personală	-Recunoașterea propriei identități; -Trăsături ale corpului omenesc; -Trăsături personale. -Eu, tu, ceilalți; -Familia mea; -Locuința mea; -Obiecte de mobilier; -Obiecte și activități zilnice de igienă personal; -Reguli de igienă personal.
2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațială și temporală	-Structuri perceptiv motrice: -culoare (roșu, alb, negru, galben, albastru, verde); - mărime (mare-mic; lung-scurt; subțire,gros etc); -formă (punct, linie, cerc, pătrat etc); -direcție (dreaptastânga;înainte-înapoi etc); - poziție (orizontal, vertical); - lateralitate. Conduite de orientare spațio-temporală: - în mediul familial; - în școală; - momentele zilei; - anotimpurile; - jocuri de construcții; - analiza și sinteză (puzzle); - deplasări, excursii, drumeții; - obiective socio-culturale.
3. Comunicare și relaționare umană pozitivă	- Reguli și norme de conduită civică; - Reguli la nivel de clasă; - Trăsăturile morale ale persoanei și buna conviețuire; - Deplasări în localitate: vizite/ plimbări; excursii; cumpărături; - vizionare spectacole

CLASA a II-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți

Clasa a II-a
<p>1.2. Stabilirea unor asemănări și deosebiri între sine și ceilalți, după criterii simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de autocunoaștere și intercunoaștere prin folosirea diferitelor forme de comunicare; - exerciții artcreative realizate în mod individual sau în echipă (prezentarea unor forme originale de salut în cadrul cărora copiii își atribuie o însușire/calitate care-i face unici și diferiți de ceilalți; -obținerea unor produse unice: decuparea unei hârtii împăturite în forme diferite, colorarea unui obiect, interpretarea în manieră proprie a unui rol etc., desenarea conturului mâinii sau a amprentelor personale etc.)
<p>1.2. Formarea și dezvoltarea unor deprinderi de igienă personală, alimentară și a spațiului de locuit</p> <ul style="list-style-type: none"> -exerciții practice de întreținere a igienei personale: față, dinți, păr, mâini, corp); -exerciții practice de utilizare corectă, curățare și de îngrijire a vestimentației și încălțăminte; -exerciții practice de învățare a poziției corecte la masă, de folosire corectă a veselei și tacâmurilor din bucătărie în contexte diferite (în vizită/ la picnic/ zi aniversară etc.); -exerciții practice de folosire și igienizare corectă a grupului sanitar, camera personală, sala de clasă, sala de mese, etc. -joc de rol cu tematică diversă („De-a bucătarul!”, „De-a gospodina”, etc; -exerciții practice de aerisire, spălare, ștergere, călcare, aspirare, etc; -exerciții de simulare a unor situații-problemă din spațiul de locuit și rezolvarea lor („Atenție la foc!” etc.).
<p>1.3. Respectarea unor reguli de igienă personală</p> <ul style="list-style-type: none"> - amenajarea clasei într-un mod prietenos (estetică vizuală, condiții de învățare etc.), care să respecte; - reguli simple de igienă; - discuții despre importanța regulilor de igienă în viața noastră; - realizarea unor proiecte în grupuri mici despre regulile de igienă și prezentarea acestora în clasă; - jocuri de rol pentru exemplificarea comportamentelor dezirabile de igienă personală în diferite contexte; - realizarea unor scurte descrieri verbale despre efectele igienei personale asupra sănătății; - elaborarea în echipă a unor scurte compuneri despre sănătate și igienă (spălarea mâinilor, folosirea săpunului, respectarea orelor de masă etc.); - (auto)administrarea unor fișe de observare a respectării regulilor de igienă personală; - organizarea și implicarea elevilor în studii foarte simple care să investigheze rolul și consecințele respectării/nerespectării regulilor de igienă personală (chestionar, interviu, prezentare de rezultate).

2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațio-temporală și adaptare la mediul ambiant

Clasa a II-a
<p>2.1. Învățarea conduitelor de orientare, de cunoaștere și adaptare la mediul ambiant</p> <p>Exerciții pentru formarea noțiunilor de :</p> <ul style="list-style-type: none"> - direcție (dreaptastânga; înainte-înapoi etc); - poziție (orizontal, vertical, oblic, sus, jos, pe, între etc); - exerciții de identificare, sortare obiectuală și imagistică, după unul sau mai multe criterii (culoare; culoare-formă etc) cu verbalizare; - exerciții de identificare, sortare imagistică prin intermediul software-ului educațional, cu

Clasa a II-a
<p>verbalizare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de sinteză perceptuală (puzzle, incastrare, completare imagine lacunară etc); - exerciții de orientare în spațiul restrâns (foaie de bloc/ caiet de desen) după repere date (puncte de sprijin).
<p>2.2. Formarea conduitelor de orientarea spațio-temporală în mediul familial, școlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - manevrări de jucării și imagini; - jocuri de construcții (joc de asamblare a obiectelor de mobilier („Locuința”, Școala); - exerciții-joc de asociere obiecte de mobilier – spațiu corespunzător („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”); - executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu; - exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat; - exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, religioase din mediul apropiat; - exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice – regimul zilnic) / a zilelor săptămânii/ anotimpurilor (jocul „Anotimpurilor” etc.).

3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)

Clasa a II-a
<p>3.1. Formarea și dezvoltarea comunicării și a unei atitudini civilizate în relația cu ceilalți</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de conștientizare a categoriilor de persoane după vârstă/gen: băiat, fată, tânăr, copil, bătrân și după funcție/ poziție (profesor, polițist, poștaș, bucătar, clovn etc); - exerciții pentru însușirea formulelor de adresare/ politețe în comunicarea pe orizontală (elev-elev/ prieten) și pe verticală (elev/ părinte/ profesor); - exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive; - exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii; - jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite; - vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate; - exerciții practice de comportare civilizată cu tematică diversă (“În vizită”, “La piață”,) - exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii; - jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite; - vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate; - discuții pe baza lecturilor cu caracter moral-civic (“D-nul Goe” etc.).
<p>3.2 Formarea abilităților de adaptare la nivel de microgrup/comunitate</p> <ul style="list-style-type: none"> -exerciții de identificare și respectare a reperelor orare ale vieții familiale (regimul zilnic); -exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei; -exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei; -exerciții de descriere a ocupațiilor părinților; -joc didactic “Jocul meseriilor”; -sărbătorirea unor evenimente importante din viața personală și a grupurilor de apartenență (ziua onomastică, ziua de naștere, Ziua Mamei, Ziua Copilului etc.); -celebrarea unor evenimente naționale și religioase (Ziua Națională, Paștele, Crăciunul etc.) Exerciții practice de participare la evenimente cotidiene (organizarea timpului, respectarea regimului de viață, activități specifice anotimpurilor); -exerciții de observare și comentare dirijată a unor filme și diafilme; -discuții pe marginea unor lecturi pe teme de relaționare/ comportare civilizată în societate; -serbări, concursuri, competiții.

Clasa a II-a
<p>3.3. Formarea comportamentelor independente în mediul social</p> <p>-deplasări în localitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizite/ plimbări; excursii; - cumpărături; - vizionare spectacole etc. <p>- exerciții practice de însușire a regulilor de comportare civilizată în societate (transport, spectacole, vizite etc.);</p> <p>- joc de rol cu tematică diversă („În vizită”, „În parc”).</p>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
<p>1. Autocunoaștere :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Persoana - Familia <p>- Igiena personală</p> <p>Alimentară</p> <p>Spațiul de locuit</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Recunoașterea propriei identități; -Schema corporală: alcătuirea și denumirea părților corpului; - Identificarea trăsăturilor individuale.
	<ul style="list-style-type: none"> -Eu, tu, ceilalți; -Familia mea;
	<ul style="list-style-type: none"> -Obiecte și activități zilnice de igienă personal; - reguli de igienă personal; -Igiena personala: față, dinți, păr, corp; -Imbrăcăminte, încălțăminte; -Bucătăria: vesela, aranjatul mesei, folosirea corectă a tacâmurilor.
<p>2. Formarea conduitelor de orientare spațială și temporală</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Orientare, cunoaștere, adaptare la mediul ambiant; -direcție - poziție - identificare, sortare, potrivire -sinteză perceptuală(puzzle)
	<ul style="list-style-type: none"> - Conduite de orientare spațială - în mediul familial - în școală - momentele zilei - zilele săptămânii - anotimpurile - jocuri de construcții
<p>3. Comunicare și relaționare umană pozitivă</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Reguli și norme de conduită civică; - Trăsăturile morale ale persoanei și buna conviețuire; - Deplasări în localitate: vizite/ plimbări; excursii, cumpărături; vizionare spectacole.

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**

Clasa a III-a
<p>1.1. Recunoașterea emoțiilor de bază în situații simple, familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe din desene animate, filme pentru copii, audierea unor povești consacrate, pentru identificarea și denumirea emoțiilor de bază ale personajelor (Exemplu: cocoșul supărat, iedul fricos, împăratul fericit, albina curajoasă etc.); - completarea frazelor lacunare (Exemplu: Cum simt copiii? „Băiețelul a terminat de colorat un desen frumos și este ..(bucuros).”, “Fetița a spart o cană și este ...(supărată)”, “Bunica a plecat astăzi la țară și Monica este... (tristă)” etc; - jocuri de tipul “Roata emoțiilor”, pentru aprecierea emoțiilor în diferite situații (Exemplu: Cum m-am simțit? Situații: prima zi de școală, întâlnirea cu noii colegi, când este încurajat/certat de părinți, sărbătorirea zilei de naștere, apariția unui nou membru în familie etc.).
<p>1.2. Asocierea emoțiilor de bază cu elemente simple de limbaj nonverbal și paraverbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea unor imagini cu personaje care exprimă emoții de bază (Exemplu: Alegeți personajele care exprimă bucurie, fericire, veselie...); - crearea unei expoziții cu imagini/fotografii (aduse de acasă, realizate în clasă, decupate din ziare/reviste) care exprimă diferite emoții; - recitarea unei poezii în diferite ipostaze (vesel, speriat, uimit); - propunerea unor concursuri de „Poezii și cântece cu emoții”; - jocuri de mimă; - turul clasei: “Cum te simți astăzi?” (la începutul/finalul zilei, la începutul/finalul unei activități); - descrierea emoțiilor trăite în jocurile preferate; - jocuri din folclorul copiilor, practicate în școală sau în afara școlii, vizând exprimarea emoțiilor.
<p>1.3. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialoguri având ca suport imagini care surprind emoții de bază, cu ajutorul cărora să se analizeze, de exemplu, stările de tristețe, fericire, relaxare, frică etc. („Ce fac atunci când sunt...) - aplicarea unor tehnici art-creative prin care să se exprime diferite stări emoționale: desene, cântece, modelaje din lut și plastilină, roluri în teatru, colaje, tapiserii din materiale textile etc.; - participarea la scurte scenete, prin atribuirea unor roluri, pentru exersarea exprimării emoțiilor în situații variate; - dezbateri despre legătura dintre emoții și comportamente; - exerciții de identificare a soluțiilor proprii pentru exprimarea în mod sănătos a emoțiilor.

2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațio-temporală și adaptare la mediul ambiant

Clasa a III-a
<p>2.1. Învățarea conduitelor de orientare, de cunoaștere și adaptare la mediul ambiant</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare imagistică a spațiului școlar; - Exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat; - Exerciții de numire a ființelor și a lucrurilor din imediata lor apropiere, din imagini, din povestiri;

<p>Clasa a III-a</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de precizare a utilității lucrurilor (rechizite, obiecte de vestimentație etc.); - Exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, economice, istorice, religioase din mediul apropiat; - Exerciții de observare dirijată a lucrurilor/ființelor (în evoluție); - Exerciții de identificare/ descriere a lucrurilor și ființelor familiare în cadrul software-ului educativ; - Ghicitori privind lucruri, animale și plante; - Povestiri despre lucruri, plante, animale, oameni.
<p>2.2. Formarea conduitelor de orientarea spațio-temporală în mediul familial, școlar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții-joc de asociere obiecte de mobilier – spațiu corespunzător („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”); - Executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu; - Exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat; - Exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, religioase din mediul apropiat; - Exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice – regimul zilnic) / a zilelor săptămânii/ anotimpurilor (jocul „Anotimpurilor” etc.)
<p>3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)</p>
<p>Clasa a III-a</p> <p>3.1. Formarea și dezvoltarea comunicării și a unei atitudini civilizate în relația cu ceilalți</p> <ul style="list-style-type: none"> -Exerciții pentru însușirea formulelor de adresare/ politețe în comunicarea pe orizontală (elev-elev/ prieten) și pe verticală (elev/ părinte/ profesor); -Exerciții de comunicare dialogată despre viața de școlar, despre familie, despre participarea elevilor la joc (în calitate de vorbitor și ascultător); -Exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive. -Exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii; -Jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite; <p>Vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate.</p>
<p>3.2 Formarea și dezvoltarea atitudinii ecologice</p> <p>Exerciții practice privind protejarea lucrurilor și a mediului („Să colectăm deșeurile din parcuri!”);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții practice de protejare a “colțului viu” al clasei/ a animalelor de companie “Să îngrijim florile!”; - Jocuri de rol pe teme cu conținut ecologic și moral; - Vizionare de software educative/ filme cu conținut ecologic și moral; - Exerciții aplicative individualizate; - Concursuri de desene pe teme ecologice („Să protejăm natura!”); - Concursuri și acțiuni organizate cu ocazia Zilei Mediului (5 iunie)/Zilei Pamântului (22 aprilie) - Activități practice de realizare de jucării din materiale reciclabile (“Mâini dibace”).

Clasa a III-a**3.3. Formarea comportamentelor independente în mediul social**

- Deplasări în localitate:
- vizite/ plimbări; excursii;
  - cumpărături;
  - vizionare spectacole etc;
  - Exerciții practice de însușire a regulilor de comportare civilizată în societate (transport, spectacole, vizite etc.);
  - Joc de rol cu tematică diversă („În vizită”, „În parc”).

Conținuturi ale învățării

Domenii de conținut	Clasa a III-a
1. Autocunoaștere : - dezvoltarea emoțională	<ul style="list-style-type: none"> - Emoțiile de bază(bucurie, tristețe, frică, furie); - Identificarea emoțiilor; - Descrierea emoțiilor; - Roata emoțiilor.
	<ul style="list-style-type: none"> -elemente simple de limbaj nonverbal; -expresii faciale, postură; -elemente simple de limbaj paraverbal; -intonație.
2. Formarea conduitelor de orientare, cunoaștere și adaptare la mediul ambiant	<ul style="list-style-type: none"> - școala; - lucruri; - ființe; - animale; - plante.
	<ul style="list-style-type: none"> - Conduite de orientare spațială: - în mediul familial; - în școală; - deplasări, excursii, drumeții; - obiective socio-culturale.
3. Comunicare și atitudini civilizate -Atitudine ecologică	<ul style="list-style-type: none"> - Reguli și norme de conduită civică; - formule de adresare, politețe; <p>Realizarea unor situații de comunicare dialogată despre viața de școlar, despre familie, despre participarea elevilor la joc (în calitate de vorbitor și ascultător).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Protejarea mediului; - Calendarul mediului; - Deplasări în localitate: vizite/ plimbări; excursii; cumpărături; vizionare spectacole.

CLASA a IV-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**

Clasa a IV-a
<p>1.1. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe din desene animate, filme pentru copii, audierea unor povești consacrate, pentru identificarea și denumirea emoțiilor de bază ale personajelor; - jocuri de tipul "Roata emoțiilor", pentru exprimarea emoțiilor în diferite situații (Exemplu: Eu m-am simțit....., eu sunt bucuros când...mie mi-e teamă când..... ; - turul clasei: "Cum te simți astăzi?" (la începutul/finalul zilei, la începutul/finalul unei activități); - crearea unei expoziții cu imagini/fotografii (aduse de acasă, realizate în clasă, decupate din ziare/reviste) care exprimă diferite emoții; - participarea la scurte scenete, prin atribuirea unor roluri, pentru exersarea exprimării emoțiilor în situații variate; - aplicarea unor tehnici art-creative prin care să se exprime diferite stări emoționale: desene, cântece, modelaje din lut și plastilină, roluri în teatru, colaje, tapiserii din materiale textile, etc; - exerciții de identificare a soluțiilor proprii pentru exprimarea în mod sănătos a emoțiilor; - descrierea emoțiilor trăite în jocurile preferate.
<p>1.2. Explorarea caracteristicilor necesare pentru a fi bun coleg/ prieten</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de cunoaștere/intercunoaștere de tipul „Pot să te prezint eu?” în care fiecare copil își prezintă colegul /colega, jucăria preferată, animalul preferat, activități preferate; - realizarea unui jurnal în imagini „Eu și prietenul/prietenii mei”, în care copilul desenează prietenul, prietenii, activitățile preferate desfășurate împreună, obiectele/ ființele de care se simte atașat citirea și discutarea unor povești despre prietenie, despre relațiile existente într-un grup; - exerciții de evidențiere a regulilor de comportament din povești/povestiri/poezii/fabule; - identificarea în imagini a comportamentelor prietenoase/ neprietenoase dintr-un grup; - crearea unor povești, în echipă, cu subiectul „Colegii mei/ Colegele mele”, „Prietenul meu/Prietena mea”; - practicarea unor jocuri de prezentare a colegului/colegei; - vizionarea unor filme specifice universului copiilor, în care se relevă caracteristicile unui prieten/se dezvoltă relații de prietenie; - jocuri de rol: În clasă, În parc, Ziua de naștere, În vacanță.
<p>1.3. Explorarea abilităților de comunicare în relația cu ceilalți</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a unor reguli de comportament în relația cu ceilalți, pe baza discutării unor situații concrete din experiența elevilor; - exerciții de identificare a premiselor pentru a coopera cu ceilalți (hobby-uri, interese comune, activități preferate etc.); - exerciții-joc de diferențiere a comportamentelor facilitatoare/frenatoare care contribuie sau nu la inițierea și păstrarea unei prietenii: cooperare, competiție, compromis; - elaborarea unor lucrări individuale sau în echipă despre prietenie; - elaborarea unor compuneri despre prieteni, universul extins al copilului (prietenii fraților/surorilor); - crearea unor mesaje de mulțumire adresate colegilor/prietenilor.

2. Formarea conduitelor perceptiv – motrice, de orientare spațială și adaptare la mediul ambiant

Clasa a IV-a

2.1. Învățarea conduitelor de orientare, de cunoaștere și adaptare la mediul ambiant

- exerciții de identificare imagistică a spațiului școlar;
- exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat;
- exerciții de numire a ființelor și a lucrurilor din imediata lor apropiere, din imagini, din povestiri;
- exerciții de precizare a utilității lucrurilor (rechizite, obiecte de vestimentație etc.);
- exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, economice, istorice, religioase din mediul apropiat;
- exerciții de observare dirijată a lucrurilor/ființelor (în evoluție);
- exerciții de identificare/ descriere a lucrurilor și ființelor familiare în cadrul software-ului educativ;
- ghicitori privind lucruri, animale și plante;
- povestiri despre lucruri, plante, animale, oameni.

2.2. Formarea conduitelor de orientarea spațio-temporală în mediul familial, școlar

- exerciții-joc de asociere obiecte de mobilier – spațiu corespunzător („Așază fiecare obiect la locul potrivit!”);
- executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu;
- exerciții de recunoaștere în diverse surse de informare (fotografii, pliante, diapozitive) a unor obiecte/ obiective aparținând spațiului apropiat;
- exerciții de recunoaștere, în imagini sau în realitate, a unor obiective socio-culturale, religioase din mediul apropiat;
- exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice – regimul zilnic) / a zilelor săptămânii/ anotimpurilor (jocul „Anotimpurilor” etc.).

3. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu mediul înconjurător (natural și social)

Clasa a IV-a

3.1. Formarea și dezvoltarea comunicării și a unei atitudini civilizate în relația cu ceilalți

- exerciții pentru însușirea formulelor de adresare/ politețe în comunicarea pe orizontală (elev-elev/ prieten) și pe verticală (elev/ părinte/ profesor);
- exerciții de comunicare dialogată despre viața de școlar, despre familie, despre participarea elevilor la joc (în calitate de vorbitor și ascultător);
- exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive;
- exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii;
- jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite;
- vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate.

3.2 Formarea și dezvoltarea atitudinii ecologice

- exerciții practice privind protejarea lucrurilor și a mediului („Să colectăm deșeurile din parcuri!”);
- exerciții practice de protejare a “colțului viu” al clasei/ a animalelor de companie “Să îngrijim florile!”;
- jocuri de rol pe teme cu conținut ecologic și moral;
- vizionare de software educative/ filme cu conținut ecologic și moral;
- exerciții aplicative individualizate;
- concursuri de desene pe teme ecologice („Să protejăm natura!”);
- concursuri și acțiuni organizate cu ocazia zilelor cuprinse în calendarul acțiunilor ecologice;

Clasa a IV-a

- activități practice de realizare de jucării din materiale reciclabile ("Mâini dibace").

3.3. Explorarea unor meserii cunoscute sau preferate

- jocuri de rol despre meserii;
- povești, poezii, ghicitori, cântece despre meserii, susținute de imagini;
- jocuri/ ghicitori de identificare a instrumentelor specifice unor meserii;
- jocuri de asociere meserie - instrument specific;
- organizarea unei expoziții cu instrumente confecționate, fotografii, desene sau (unde e posibil) direct cu instrumentele specifice meseriilor cunoscute;
- executarea unor siluete ale unor meseriași prin decupare și asamblare prin lipire;
- decuparea unor informații despre meserii din ziare, reviste, cărți;

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
1. Autocunoaștere : - dezvoltarea emoțională	<ul style="list-style-type: none"> - Emoțiile de bază(bucurie, tristețe, frică, furie); - Identificarea emoțiilor; - Descrierea emoțiilor; - Roata emoțiilor; -elemente simple de limbaj nonverbal; -expresii faciale, postură; -elemente simple de limbaj paraverbal; - intonație.
2. Cunoaștere – intercunoaștere	<ul style="list-style-type: none"> - Prietenia; - Coleg bun/ prieten bun ; - Comportamente; - Reguli de comportament;
3. Formarea conduitelor de orientare, cunoaștere și adaptare la mediul ambiant	<ul style="list-style-type: none"> - Școala; - Lucruri; - Ființe; - Animale; - Plante.
	Conduite de orientare spațială: <ul style="list-style-type: none"> - în mediul familial; - în școală; - deplasări, excursii, drumeții; - obiective socio-culturale;
4. Comunicare și atitudini civilizate	<ul style="list-style-type: none"> - Reguli și norme de conduită civică; - formule de adresare, politețe; - Realizarea unor situații de comunicare dialogată despre viața de școlar, despre familie, mediul înconjurător, despre participarea elevilor la joc (în calitate de vorbitor și ascultător); - Meserii; - Unelte; -Ce știm despre meserii? -identificare; -denumire.
	<ul style="list-style-type: none"> - Protejarea mediului; - Calendarul mediului; - Deplasări în localitate: vizite/ plimbări; excursii; cumpărături; vizionare spectacole.
-Atitudine ecologică	

Sugestii metodologice

Principiul integrativ al acțiunii educațional-terapeutice obligă ca activitățile educaționale să fie valorificate sub toate aspectele, ca urmare a faptului că aceste categorii terapeutice nu pot fi abordate separat. În organizarea procesului de învățare sunt selectate situațiile de învățare care conduc la formarea deprinderilor și dezvoltarea capacităților utile, corelând secvențele de învățare cu competențele necesare dezvoltării conform potențialităților individuale.

Adaptarea intervențiilor având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode activ-participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitive- concret), selectarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, adoptarea unor metode de învățare diferite dar și a unor materiale și mijloace didactice diverse au scopul de a forma și dezvolta deprinderi practice de muncă intelectuală, adaptative la viața cotidiană, care să formeze capacitatea de a învăța să înveți și exersarea deprinderilor.

Jocul, ca învățare și terapie, dezvoltă copilului capacitatea de observare, de analiză și de exersare a operatorilor logici, predarea-învățarea prin joc pornește de la contextul școlar până la contextul social-integrator, în scopul compensării personalității elevului cu dizabilități intelectuale și abilitării acestuia cu modalități de acțiune în situații cotidiene, sociale. Prin joc se poate obține întărirea comportamentelor și raționamentelor corecte și, poate cel mai important aspect didactico-formativ, motivarea copilului deficient spre explorare și cunoaștere.

În concluzie, intervenția educațională la elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate trebuie să se sprijine pe dezvoltarea personală deplină a acestora, prin promovarea unor abilități sau competente fundamentale, care să asigure în primul rând formarea identității de sine și a autonomiei personale, maturizarea afectivă, relationarea cu cei din jur, rezolvarea de sarcini pornind de la nivelul elementar, utilizarea conținuturilor învățate în viața de zi cu zi, necesare desfășurării unor activități sociale utile și care să favorizeze integrarea lor socială.

Programele Terapiilor educaționale complexe și integrate au un demers flexibil, cadrul didactic având reperele curriculare la nivel mediu și operând diferențieri, adaptări în funcție de particularitățile clasei și ale elevului cu care lucrează.

BIBLIOGRAFIE

1. Gherguț, A.; Neamțu C., (2000), *Psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iasi;
2. Mușu, I., Taflan, A., (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București;
3. Verza, E., (1998), *Psihopedagogie specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
4. ***, (2008), Aria curriculară: „Terapia educațională complexă și integrată” - *Programe școlare: Formarea autonomiei personale, Socializarea, Terapia ocupațională, Stimularea cognitivă și Ludoterapia*, București;
5. ***, (2008), *Curriculum deficiențe mintale severe, profunde și/ sau asociate - Programe școlare*, București;
6. ***, (2003), *Programe școlare pentru învățământul primar, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, București;
7. ***, (2005), *Programă școlară pentru elevii cu deficiență mintală ușoară și moderată, disciplina Citire-Scriere-Comunicare, clasele I- a IV-a, Iași.*

Grupul de lucru:**Liana Maria Mitran, Coordonator Ministerul Educației****Corina - Nicoleta Magearu, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Călărași**

Nume și prenume	Instituția de apartenență
Năstase Mariana	CJRAE Călărași
Petcu Dorina	Școala Gimnazială Specială Nr.1 Călărași
Andrei Mihaela	Școala Gimnazială Specială Nr.1 Călărași
Brașoveanu Cristina Ioana	Școala Gimnazială Specială Nr.1 Călărași